

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Monitorowanie realizacji podstawy programowej – podstawowe problemy

Cele:

Uczestnicy szkolenia

- poznają cele szkolenia;
- zyskają ogólny, syntetyczny ogląd rozporządzeń dotyczących monitorowania realizacji podstawy programowej ;
- poznają w sposób syntetyczny różne spojrzenia na zagadnienia związane z procesem monitorowania realizacji podstawy programowej - jego funkcje, uwarunkowania i skutki
- wyjaśnią pojęcie monitoring, monitorowanie;

Cele:

Uczestnicy szkolenia

- wskażą płaszczyzny monitorowania (jakościową, ilościową i organizacyjną);
- wskażą cele ogólne i podstawowe sposoby monitorowania realizacji podstawy programowej;
- określą założenia, strukturę podstawy programowej;
- wymienią zadania dyrektora i nauczycieli związane z realizacją podstawy programowej;

Przedstawione w prezentacji i materiałach szkoleniowych oraz wypracowane w trakcie szkolenia rozwiązania organizacyjne, narzędzia i dokumenty mają charakter wyłącznie przykładowy. Zakres i obszar monitorowania, jego organizacja i sposób dokumentowania ustalane są w Państwach przedszkolu i szkole, zgodnie ze znaną Państwu ich specyfiką i rozpoznanymi potrzebami.

Wyjaśnienie kluczowych pojęć :

Monitorowanie

działanie prowadzone w szkole lub placówce obejmujące zbieranie i analizę informacji z działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły i placówki.

monitorowanie to cykliczne badanie tymi samymi narzędziami zgodnie z przyjętymi procedurami

Wyjaśnienie kluczowych pojęć :

Monitorowanie - cd

Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat wdrażanych projektów, programów, przedsięwzięć, procesów.

Monitorowanie to inaczej sprawdzanie, systematyczne i zorganizowane obserwowanie osiąganego jakości pracy.

Monitoring to także strategia zbierania informacji. Monitorowanie wymaga też gromadzenia danych i ich interpretowania, wykrywania nieprawidłowości i ich korygowania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Monitorowanie

cele, sposoby, narzędzia, płaszczyzny monitoringu

MONITORING ILOŚCIOWY

MONITORING JAKOŚCIOWY

MONITORING ORGANIZACYJNY

Podstawa programowa – założenia, struktura dokumentu

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r.
w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

- ☐ Podstawa programowa określa, czego szkoła jest zobowiązana nauczyć ucznia o przeciętnych uzdolnieniach na każdym etapie kształcenia.
- ☐ Podstawa programowa opisuje cele oraz treści kształcenia dla każdego przedmiotu/edukacji, na koniec każdego etapu edukacyjnego

Podstawa programowa

formułuje dla każdego przedmiotu na koniec każdego etapu kształcenia:

cele kształcenia sformułowane są w języku **wymagań ogólnych**,

treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności uczniów
sformułowane są w języku **wymagań szczegółowych**

Wymagania te stanowią podstawę oceniania wewnątrzszkolnego,
jedyną podstawę oceniania na egzaminach zewnętrznych

NIE MA STANDARDÓW WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH!

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w szkole podstawowej należą:

- **czytanie**
- **myślenie matematyczne**
- **myślenie naukowe**
- **umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym**
- **umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi**
- **umiejętność uczenia się jako sposób zaspokajania naturalnej ciekawości świata**
- **umiejętność pracy zespołowej.**

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na wyższych etapach edukacyjnych (poszerzone o umiejętności ponadprzedmiotowe):

- ✓ czytanie,
- ✓ myślenie matematyczne,
- ✓ myślenie naukowe,
- ✓ komunikowanie w mowie i piśmie,

- ✓ umiejętność sprawnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi,
- ✓ umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji,
- ✓ umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się,
- ✓ umiejętność pracy zespołowej.

Na III i IV etapie edukacyjnym wymaga się od uczniów także wiadomości i umiejętności zdobytych na wcześniejszych etapach edukacyjnych.

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

- I. szkolny zestaw programów nauczania,**
- II. program wychowawczy szkoły;**
- III. program profilaktyki.**

Szkolny zestaw programów nauczania, program wychowawczy szkoły oraz program profilaktyki tworzą spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej.

Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

Zadania szkoły, wpisane w cele kształcenia i cele wychowawcze:

- ❖ kształcenie umiejętności posługiwania się językiem polskim,
- ❖ przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym,
- ❖ edukacja medialna (obecnie niezwykle ważna), czyli wychowanie mądrego i krytycznego odbiorcy środków masowego przekazu,
- ❖ edukacja zdrowotna, czyli wykształcenie nawyku dbania o zdrowie własne i innych,
- ❖ kształcenie wartości, postaw obywatelskich.

Plastyka klasy 4 – 6 cele kształcenia

wymagania ogólne

- ❖ Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji - percepcja sztuki.
- ❖ Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę.
- ❖ Analiza i interpretacja tekstów kultury -repcja sztuki.

Plastyka klasy 4 – 6 cele kształcenia

wymagania ogólne

2. Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę. Uczeń :

podejmuje działalność twórczą, posługując się podstawowymi środkami wyrazu plastycznego i innych dziedzin sztuki (fotografika, film) w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki);

realizuje projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu wizerunku i otoczenia człowieka oraz upowszechnianiu kultury w społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory multimedialne).

Zalecane warunki i sposoby realizacji

IV etap edukacyjny - język polski

W przypadku realizacji języka polskiego **w zakresie rozszerzonym** zadaniem nauczyciela jest ponadto:

- pogłębianie wiedzy ogólnokulturowej ucznia;
- inspirowanie ucznia do samodzielnego poszukiwania źródeł wiedzy;
- wspomaganie ucznia w rozwoju jego indywidualnej erudycji ;
- doskonalenie umiejętności ucznia w tworzeniu złożonych wypowiedzi ustnych i pisemnych ;
- wprowadzanie ucznia w świat pojęć z zakresu humanistyki .

Zalecane warunki i sposoby realizacji

IV etap edukacyjny - Przyroda

Zajęcia przyroda służą utrwaleniu postawy naukowej wobec świata przyrody, zaciekawienia jego bogactwem i dostrzegania holistycznego charakteru nauk przyrodniczych .

Treści nauczania wydobywają poszczególne wątki wiedzy przyrodniczej odnoszące się do ważnych zagadnień naszej cywilizacji .

Zajęcia powinny mieć charakter interdyscyplinarny, a poszczególne wątki mogą być realizowane przez nauczycieli różnych specjalności (fizyka, chemia, biologia, geografia).

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem bogatego zaplecza doświadczalnego w zakresie każdej ze składowych dziedzin nauki.

Zalecane warunki i sposoby realizacji

przykłady innych zajęć

Wiedza i społeczeństwo (podstawowy):

na IV etapie edukacyjnym nie mniej niż 10% treści nauczania określonych w podstawie programowej powinno być realizowanych w formie uczniowskiego projektu edukacyjnego o charakterze zespołowym;

poszczególne zadania mogą być wykonywane indywidualnie .

Wskazane jest, by każdy uczeń uczestniczył w co najmniej jednym projekcie w każdym roku nauczania przedmiotu .

Zalecane warunki i sposoby realizacji

przykłady innych zajęć

Biologia (rozszerzony):

w ciągu całego cyklu kształcenia, powinny się odbyć:

- co najmniej dwie wycieczki (zajęcia terenowe) umożliwiające pogładową realizację takich działów, jak ekologia i różnorodność organizmów;
- wycieczki do muzeum przyrodniczego, ogrodu botanicznego lub ogrodu zoologicznego wspomagające realizację materiału z botaniki i zoologii.

Zadania nauczycieli i dyrektora związane z realizacją podstawy programowej w świetle aktów prawnych

Zadania dyrektora

- 1) Podjęcie decyzji o **planowaniu realizacji minimalnej ilości godzin** w roku szkolnym (za pomocą rozkładów materiału, planów kierunkowych, planów wynikowych).
- 2) **Zaplanowanie i obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczycieli** pod kątem realizacji treści z podstawy programowej (realizacja gł. umiejętności przedmiotowych i umiejętności szczegółowych z realizowanych treści danego przedmiotu), opracowanie lub modyfikacja w zespołach arkuszy obserwacji.

Zadania nauczycieli i dyrektora związane z realizacją podstawy programowej **w świetle aktów prawnych**

Zadania dyrektora

- 3) **Zaplanowanie podsumowania realizacji podstawy programowej** na koniec cyklu kształcenia.
- 4) W protokole rady pedagogicznej raz/dwa razy w roku umieszczenie zapisu dotyczącego podsumowania realizacji podstawy programowej.

Zestawienie wniosków z realizacji podstawy programowej dokonywanej przez nauczycieli z wynikami egzaminów zewnętrznych i z wnioskami z prowadzonego nadzoru pedagogicznego.

Na koniec cyklu edukacyjnego ewaluacja realizowanej przez nauczycieli podstawy programowej.

Wewnątrzszkolne badania dotyczące stopnia realizacji podstawy programowej

Ankieta dla nauczycieli:

1. Czy, analizując nową podstawę programową ze swojego przedmiotu, zapoznałeś się także z podstawą programową dla tego przedmiotu na niższym i wyższym etapie edukacyjnym?
2. Jakie metody aktywizujące, spośród zalecanych przez nową podstawę programową, stosujesz w pracy z uczniami?
3. Ile razy w bieżącym roku szkolnym uczniowie na zajęciach prowadzili obserwacje w terenie, wykorzystywali w procesie edukacji zasoby regionu?
4. Ile razy w bieżącym roku szkolnym uczniowie na zajęciach przeprowadzali doświadczenia, prowadzili obserwacje, brali udział w zajęciach terenowych?
5. W jaki sposób sprawdzasz spełnianie przez uczniów wymagań określonych w podstawie programowej?
6. Jakiego wsparcia oczekujesz od szkoły w zakresie wdrażania podstawy programowej?

Sposób realizacji podstawy programowej wynikający z aktów prawnych.

**Ustawa o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 roku,
nr 95, poz. 425 z późniejszymi zmianami).**

akty wykonawcze –

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej

Sposób planowania, realizacji i monitorowania podstawy programowej wynikający z aktów prawnych.

- **Obowiązek realizacji podstawy wiąże się z rozliczalnością:**
Ustawa o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 roku, nr 95, poz. 425 z późniejszymi zmianami

Art. 6. 1. Przedszkolem publicznym jest przedszkole, które:

- 1) realizuje programy wychowania przedszkolnego uwzględniające podstawę programową wychowania przedszkolnego;**

**Art. 7. 1. Szkołą publiczną jest szkoła, która:
realizuje:**

- a) programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe — również podstawę programową kształcenia w zawodach,**
- b) ramowy plan nauczania;**

Sposób planowania, realizacji i monitorowania podstawy programowej wynikający z aktów prawnych.

Art.33. Ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 roku, nr 95, poz. 425 z późniejszymi zmianami).

nadzór pedagogiczny polega na:

- ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli,
- analizowaniu i ocenianiu efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek,
- udzielaniu pomocy szkołom, placówkom i nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych.

Sposób planowania, realizacji i monitorowania podstawy

programowej wynikający z aktów prawnych.

Nadzorowi podlega w szczególności:

- zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami;
- **realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania,**
- **przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki,**
- przestrzeganie statutu szkoły lub placówki,
- przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnianie wiedzy o tych prawach,
- **zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.**

Kompetencje dyrektora

Art. 39. 1. Dyrektor szkoły lub placówki w szczególności:

- 1) kieruje działalnością szkoły lub placówki i reprezentuje ją na zewnątrz;
- 2) sprawuje nadzór pedagogiczny,
- 6) wykonuje inne zadania wynikające z przepisów szczególnych;

Statut szkoły

Art. 60. 1. Statut szkoły lub placówki publicznej powinien określać w szczególności:

5) zakres zadań nauczycieli oraz innych pracowników szkoły lub placówki;

2. Statut szkoły- jako szkolna konstytucja:

Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 r.w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół ([Dz.U. z 2001 nr 61 poz. 624](#) z póź. zm)

Załącznik nr 3 – Ramowy Statut publicznego gimnazjum (identyczne zapisy znajdują się w pozostałych załącznikach)

§ 2. 1. Statut gimnazjum określa w szczególności:

2) sposób wykonywania zadań gimnazjum, z uwzględnieniem optymalnych warunków rozwoju ucznia, zasad bezpieczeństwa oraz zasad promocji i ochrony zdrowia,

§ 13. Statut gimnazjum określa zakres zadań nauczycieli oraz innych pracowników, w tym zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez gimnazjum,

Przykładowe zapis z autentycznego statutu

Statut Zespołu Szkół nr X w Y.:

Obowiązkiem nauczyciela jest:

- 1) sporządzanie planu realizacji programu nauczania z przedmiotu, którego uczy w danej klasie i przedstawianie go do wglądu dyrektorowi Zespołu Szkół,
- 2) prawidłowa realizacja programu nauczania i dążenie do osiągnięcia w tym zakresie jak najlepszych wyników,
- 3) mierzenie jakości pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

**W statucie szkoły powinny znaleźć się
mniej lub bardziej ogólne zapisy
tyczące obowiązków planistycznych
nauczyciela.**

Wprowadzenie procedur monitorowania podstawy programowej

- uchwała rady Pedagogicznej- posługując się zapisami o kompetencjach RP w zakresie zatwierdzania planów
- zarządzenie dyrektora – podstawą jest art.39 ustawy lub rozporządzenie w sprawie nadzoru

W sytuacji odrębnego zarządzenia może ono nazywać się:

- w sprawie zasad i trybu monitorowania realizacji podstawy programowej*** (albo szerzej: planów pracy szkoły)
- albo posiłkując się wprost art.33 ustawy: ***w sprawie nadzoru nad realizacją podstawy programowej i ramowych planów nauczania***